

Verslag overleg A2-Erfgoedcommissie d.d. 23 november 2021

aanwezig: dhr. N. Drijvers
dhr. T. van Cranenbroek
dhr. H. van Mierlo
dhr. M. Niël
mw. M. Claus, (ambtelijk vertegenwoordiger Cranendonck)
dhr. W. Kreike (ambtelijke vertegenwoordiger Heeze-Leende)
dhr. M. Antonis (ambtelijk vertegenwoordiger Valkenswaard)

1. Opening

Dhr. Drijvers heet allen welkom en opent de vergadering via Teams.

2. Vaststellen verslag vergadering van 20 juli 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Spreekrecht

- a. **13:00 Dorpsstraat 15 te Valkenswaard.** Pand krijgt in het herziene bestemmingsplan Buitengebied 2 (procedure loopt nog) de sterstatus. Architect komt met informatie over de bestaande toestand van het pand en naar aanleiding daarvan met de vraag wat zijn de mogelijkheden met het pand.
Afgesproken wordt om met de eigenaar, architect en commissieleden ter plaatse te gaan kijken naar de staat van het pand. Wordt vervolgd.
- b. **13:30 Heemkundekring Weerderheem (HKK) kleine monumenten Valkenswaard.**
Dhr. Tooten spreekt namens HKK in voor het onderwerp kleine Monumenten. Dit onderwerp staat reeds sinds 2017 op de actiepuntenlijst van de Erfgoedcommissie. De HKK heeft daartoe een eerste inventarisatie van de aanwezige kleine monumenten in Valkenswaard gemaakt ('De herinnering blijft...'. kleine monumenten in Valkenswaard, Dommelen en Borkel en Schaft) die op 21 januari 2021 meningsvormend in de Erfgoedcommissie is besproken. De HKK heeft deze eerste inventarisatie aangevuld met de aanvulling 'Eerste inventarisatie Kleine monumenten Valkenswaard' d.d. 9 oktober 2021. Op basis van deze documenten zijn de geïnventariseerde kleine monumenten gewogen, waarbij aansluiting is gezocht met de criteria welke enkele jaren geleden door de gemeente Heeze-Leende zijn gehanteerd. Het overzicht van de kleine monumenten, de criteria en de weging (waarderingmatrix) is weergegeven in de nota van de HKK getiteld

‘Voorstel tot opname van een aantal kleine monumenten in het ‘Register beschermde gemeentelijke monumenten’ d.d. 11 oktober 2021.

De eerste inventarisatie telt 150 kleine monumenten. Na weging blijkt dat bijna de helft daarvan al behoort tot een monumentaal object, zij het dat lang niet altijd hiervan in de redengevende beschrijving expliciet melding wordt gemaakt. Bijna 20% kwalificeert om uiteenlopende redenen nog niet voor een officiële status als monument, terwijl van 40% wordt voorgesteld deze expliciet als (klein) monument op te nemen in het gemeentelijke monumentenregister. Deze monumenten zijn zo op het eerste gezicht voor het overgrote deel eigendom van de gemeente dan wel aanwezig op gemeentelijke grondbezit.

Op basis van bovenvermelde over- en afwegingen adviseert HKK de Erfgoedcommissie om:

1. De voorstellen van HKK om te zetten in daadwerkelijke maatregelen conform het in de waarderingsmatrix opgenomen advies;
2. In een samenwerkingsproject tussen de Erfgoedcommissie, de gemeente Valkenswaard en HKK de bekendheid en zichtbaarheid van kleine monumenten te vergroten. Dit allereerst met een boekuitgave, te verschijnen in 2022.;
3. HKK te vragen om ten minste eenmaal in de vier jaar een voorstel te doen tot aanvulling of aanpassing van deze eerste inventarisatie van de kleine monumenten en het op basis daarvan aandragen van nieuwe objecten aanvullend op de voorstellen in deze nota.

Na bespreking van de door de HKK gehanteerde uitgangspunten en criteria neemt de Erfgoedcommissie de drie voorstellen van de HKK integraal over.

4. Te bespreken onderwerpen

- a. **Dommelseweg 13-17d te Valkenswaard.** Dit pand heeft geen status. Door de erfgoedcommissie is verzocht om voor dit pand een beschrijving met waardenmatrix op te stellen. Dit document is geleverd en de totaalscore van dit pand komt uit op 15 punten. Dit betekent dat het pand kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument. Bureau Hüsken kwalificeert echter het pand ten onrechte als ‘middelhoog Cultuurhistorisch waardevol’. Dit laatste moet worden aangepast in ‘Hoog Gemeentelijk monument’ zodat het object kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument.

De achterliggende opstallen en de binnenzijde van het pand zijn niet meegenomen kunnen worden in het opstellen van de waardematrix. Op uitnodiging van de eigenaar zal bureau Hüsken een aanvullend onderzoek doen en de matrix daarmee completeren.

- b. **Dorpsstraat 46-48a te Valkenswaard.** Dit pand heeft een sterstatus. Door de Erfgoedcommissie is verzocht om voor dit pand een beschrijving met waardenmatrix op te stellen. Dit document is geleverd en de totaalscore van dit pand komt uit op 15 punten. Dit is de grens tussen middelhoog/hoog, maar wordt door de auteur als middelhoog (sterstatus) aangemerkt. Aan de hand hiervan dient de erfgoedcommissie te beoordelen of het pand in aanmerking komt voor een beschermde status.

De Erfgoedcommissie merkt op dat ook bij dit rapport het aantal punten met de aanduiding 'middelhoog, cultuurhistorisch waardevol' niet consistent is.

Gevraagd wordt om de steller van het rapport het rapport consistent te maken.

Dit pand heeft een sterstatus. Door de Erfgoedcommissie is verzocht om voor dit pand een beschrijving met waardenmatrix op te stellen. Dit document is geleverd en de totaalscore van dit pand komt uit op 15 punten. Dit betekent dat het pand kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument. Bureau Hüsken kwalificeert echter het pand ten onrechte als 'middelhoog Cultuurhistorisch waardevol'. Dit laatste moet worden aangepast in 'Hoog Gemeentelijk monument' zodat het object kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument.

- c. **Molenstraat 211 te Valkenswaard.** Dit pand heeft geen status. Door de Erfgoedcommissie is verzocht om voor dit pand een beschrijving met waardenmatrix op te stellen. Dit document is geleverd en de totaalscore van dit pand komt uit op 13 punten. Door de auteur merkt het pand aan als middelhoog (sterstatus). Aan de hand hiervan dient de Erfgoedcommissie te beoordelen of het pand in aanmerking komt voor een beschermde status.

De Erfgoedcommissie adviseert het college om aan dit pand de sterstatus toe te kennen.

- d. **Dorpsstraat 46 te Valkenswaard.** Pand heeft een sterstatus en er loopt een procedure om te beoordelen of het pand in aanmerking komt voor de status beschermd gemeentelijk monument. Voor dit pand is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor het afbreken van het huidige bouwwerk en het realiseren van 2 woningen.

De Erfgoedcommissie adviseert positief en motiveert dit als volgt.

Naar aanleiding van de eerdere adviezen is het plan aangepast. De hoogte van het platte dak sluit nu goed aan op de bestaande zadelkap. De materialisering van het souterrain is terughoudend en passend.

Eindhoveneweg 73 te Valkenswaard (voorbescherming gemeentelijk monument).

Dit project is onlangs door de Erfgoedcommissie samen met de ontwikkelaar bezichtigd. Afgesproken om van de volgende 6 punten informatie te verstrekken. 1. Twaalf glas-in-lood ramen, 2. Twee wijwaterbakjes, 3. Twee muurornamenten, 4. De klok, 5. Muurschildering achter het 'altaar' en 6. Tegeltjes tegen de muren in het schip.

Gevraagd wordt om de laatst ingediende tekeningen behorende bij de aanvraag omgevingsvergunning te beoordelen.

De Erfgoedcommissie gaat akkoord met de ingediende plannen, mits aan een aantal voorwaarden met betrekking tot bovengenoemde punten wordt voldaan Deze zullen worden opgenomen in een separaat advies.

Noot: Dit advies is op 2 december 2021 ingediend.

- e. **Merellaan 2 te Valkenswaard.** Dit pand is gelegen in een beschermd dorpsgezicht. Voor dit perceel is een aanvraag omgevingsvergunning ingekomen voor het veranderen en uitbreiden van een bijbehorende berging. Het plan is door de gecombineerde commissie welstand/erfgoed met de volgende motivering positief beoordeelt.
- Het plan is vrijwel niet zichtbaar vanaf openbaar gebied. Om deze reden is de A2 erfgoed commissie akkoord met het plaatsen van de zonnepanelen. De commissie gaat hiermee akkoord maar adviseert te kiezen voor een oranje zonnepanelen zonder aluminium kader.*
- f. **Markt 49 te Valkenswaard.** Dit pand is een gemeentelijk monument. Voor dit pand is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor het plaatsen van een gevelreclame. Het plan is door de gecombineerde commissie welstand/erfgoed met de volgende motivering negatief beoordeelt.
- De reclame verbergt het pand te zeer door over de gehele breedte te worden aangebracht. Aangeraden wordt daarom om te kiezen voor losse letters en logo. Daarnaast is het logo waarschijnlijk te groot volgens de welstandsnota.*
- g. **Maastrichterweg 5 te Valkenswaard.** Dit pand is een gemeentelijk monument. Voor dit pand is een verzoek om subsidie ingediend voor instandhoudingswerkzaamheden, zijnde

het vervangen van de leien op het gehele dakvlak door nieuwe leien. Een aanvraag omgevingsvergunning volgt nog. De Erfgoedcommissie adviseert positief en motiveert dit als volgt.

De commissie acht het voorstelbaar dat de leien conform bestaand worden vervangen. De erfgoedcommissie adviseert positief.

- h. **Zandpaden te Valkenswaard.** Door de Heemkundekring Weerderheem is een cultuurhistorische inventarisatie uitgevoerd welke is vastgelegd in het document 'Oude zandpaden'. De HKK verzoekt de Erfgoedcommissie om een eerste selectie van tien de geïnventariseerde zandpaden via het bestemmingsplan Buitengebied 2 te beschermen. Dit is vergelijkbaar met een sterstatus voor gebouwde objecten.

De Erfgoedcommissie gaat akkoord met het rapport van de HKK d.d. 11 november 2021 en adviseert het college de zandpaden op te nemen in het in ontwikkeling zijnde bestemmingsplan Buitengebied 2.

- i. **Hoofdstraat 201 te Cranendonck (Budel-dorplein).** Dit pand – een kerk – heeft de dubbelbestemming "Waarde – Beschermd Dorpsgezicht". Stichting Cuypersgenootschap vraagt het college om de kerk aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument en hiervoor de benodigde procedure op te starten. De eerste stap hiervoor is de vraag aan de erfgoedcommissie of dit pand in aanmerking komt voor een redengevende beschrijving met waardenmatrix.

De Erfgoedcommissie adviseert om een waardenmatrix op te laten stellen. Een beschrijving is al aanwezig aangezien het pand eerder al in een traject voor rijksmonumenten is opgenomen geweest.

5. Stand van zaken actiepuntenlijst

- a. Stavaza d.d. 17-11-2021 **Karel Mollenstraat Zuid 44A-46 te Valkenswaard (sterstatus).** Er is een nieuw ontwerp ingediend, maar door de stedenbouwkundige weer afgewezen. Om die reden ook niet aan de Erfgoedcommissie voorgelegd. Wordt vervolgd.
- b. Stavaza d.d. 17-11-2021 **Brouwerijplein 84 te Valkenswaard (gemeentelijk monument).** Omgevingsdialoog loopt nog. Daarnaast zijn er 7 premature bezwaarschriften uit de directe omgeving ontvangen welke als zienswijzen worden aangemerkt. Het plan dient te worden aangepast om bestaande waardevolle bomen te besparen en om wellicht tegemoet te

komen aan de ingediende zienswijzen. De erfgoedcommissie heeft in haar vergadering van 20 juli 2021 over de eerste plannen reeds een advies gegeven. Wordt vervolgd.

Actiepuntenlijst		
	Planning	Status
Valkenswaard		
Aanwijzen objecten tot gemeentelijke monumenten. Het zijn de volgende objecten: <ol style="list-style-type: none"> 1. Markt 11-11A 2. Maastrichterweg 21 3. Markt 66 4. Meerstraat 6 5. Meerstraat 8 6. Kapellerpad 8 7. Luikerweg 54 8. Eindhovenseweg 73 <p>Toekennen sterstatus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Molenstraat 211 (Vergadering 23 november 2021) 	2022	
	On hold	
Aanwijzen kleine monumenten, kunst en gedenktekens	2022	Loopt
Aanwijzen objecten en graven kerkhof Borkel	2022	Loopt
Selecteren objecten wederopbouw	2022	Selectie opstarten.
Opvragen matrix Karel Mollenstraat Zuid 44A-46	2022	In de wacht ivm ontwikkeling
Project panden aan de Eindhovenseweg (winkelstraat)	2022	Wachten op reactie stedenbouwkundige.
Onderzoek om de 1 ^e steen St. Jozefkerk te herplaatsen in het plantsoen waar de kerk heeft gestaan.	2022	
Heeze – Leende		
Inventarisatie objecten wederopbouwperiode	2022	
Inventarisatie zandpaden	2022	
Cranendonck		

Opstellen plan van aanpak panden t.b.v. CHW	2022	Loopt
Inventarisatie objecten Wederopbouwperiode	2022	
Aanwijzen kleine monumenten, kunst en gedenktekens	2022	
Inventarisatie zandpaden	2022	
Herzien Erfgoedbeleid	2022	Loopt

6. Rondvraag

- Dhr. H. van Mierlo;
 - Merkt op dat het te lang duurt voordat de panden in de matrix – die er al vanaf 2016 op staan – worden aangewezen tot beschermd gemeentelijk monument. Opgemerkt wordt dat dit veroorzaakt wordt door personele capaciteitstekorten bij de ambtelijke ondersteuning. H. van Mierlo stelt voor om dit onderwerp in het overleg met de portefeuillehouders te bespreken.
 - Geeft aan dat volgens zijn informatie de eerste steen van de voormalige St. Jozefkerk - die de laatste jaren heeft gelegen op het pleintje voor de Antoniuskerk - momenteel bij een van de leden van de kerkcommissie is ondergebracht. Naar verluidt heeft de Nicolaasparochie geen interesse daarin. Zijn suggestie is om na te gaan of in dat geval plaatsing van de steen op een sokkel nabij de plaats waar de St. Jozefkerk heeft gestaan, bijvoorbeeld ter plaatse van de vroegere toren, op gemeentegrond zou kunnen worden gerealiseerd. Daarmee zou de steen weer 'thuis' zijn. Wordt vervolgd.
 - Vraagt of de erfgoedcommissie in de komende vergadering van 22 januari 2022 ook het jaarverslag 2021 kan behandelen? Dit wordt toegezegd.
 - Staat/wordt er voor 2022 ook een overleg met de drie portefeuillehouders gepland? Die wordt nog ingepland.
 - Mgr. Smetsstraat 29. Daar liggen nog houten gebinten. 1^e voorkeur is om de balken ter plaatse te verwerken. 2^e voorkeur is om ze te gebruiken voor een kiosk. Gebruiken voor een bank is uitgesloten, want dat is een niet duurzame oplossing.
- Dhr. Cranenbroek;
 - Sluit zich aan bij voormelde opmerking van dhr. H. van Mierlo dat de personele capaciteit kennelijk een sta in de weg is om de hoeveelheid vragen van de erfgoedc'sie snel af te werken. Daarbij zal het project met de Hüsken lijst om panden aan te wijzen tot beschermd monument jaren gaan duren.

7. Sluiting

De heer Drijvers dankt allen voor hun inbreng.

Vergaderschema 2022		
Datum	tijd	Plaats
18 januari 2022	13:00-15:00	Valkenswaard
15 maart 2022	13:00-15:00	Valkenswaard
24 mei 2022	13:00-15:00	Valkenswaard
19 juli 2022	13:00-15:00	Valkenswaard
13 september 2022	13:00-15:00	Valkenswaard
22 november 2022	13:00-15:00	Valkenswaard